

MADRASSER - VIDENSKAB ELLER SUND FORNUFT?

STØTTET AF

Kvægafgiftsfonden

En test af madrasser til sengebåse afslører, at pris og kvalitet følges ad. Der er dog ingen madrasser, der dumper testen.

Måske trænger madrasserne i staldene til at blive skiftet ud. Men hvad skal man vælge? Udvalget er enormt. Det er ikke en videnskab at se på madrasser, for det er de samme egenskaber, vi kigger efter, som det altid har været, nemlig:

- et blødt leje til køerne
- et skridsikkert underlag
- en topdug der ikke er for ru

Madrassens funktion er at give koen et blødt og eftergivende leje i sengebåsen. Samtidig skal madrassen være skridsikker, men topdugen må ikke være så ru, at den er årsag til hårafslid på koens haser.

Denne artikel er lavet på baggrund af en række test og erfaringsindsamling hos en række landmænd, der allerede har købt nye madrasser.

UDVALGET AF MADRASSER I TESTEN

Der er sket rigtig meget med udviklingen af madrasser gennem de sidste par år, og der er nogle rigtig gode alternativer til sand. I denne lille test er alle leverandører af madrasser i Danmark blevet spurgt, om de ville deltage. Firmaerne blev bedt om at byde ind med de madrasser, de

sælger flest af eller gerne ville sælge. Følgende har meldt ind med madrasser:

- Dan Egtved
- Staldmælgerne
- Jyden
- Erri-Comfort A/S

TYPEN AF MADRASSEN

De madrasser, der er med i denne lille test, er af følgende typer: Latexmadrasser med forskellige højde på latexen, der var to delt med latex og gummi, vandmadrasser med latex og vandlomme ovenpå, og så var der madrasser med skumfyld i pøiser.

Det, man skal være bevidst om, når man vælger selve madrassen er, hvor blød den er, og hvilken volumen fyldet i madrassen har. Det er nemlig vigtig, at madrassen ikke falder sammen efter få år.

Derfor anbefales det, at madrassen har en volumen på 260-300 kg/m³.

TYPEN AF TOPDUGEN

Der er mange forskellige slags top-dug at vælge i mellem. Du kan enten vælge en gummi-topdug, en topdug der er gennemtrængende eller en topdug, der er tæt. Det, man skal tænke på, når man vælger top dug er, at der kommer til at ligge en ko ovenpå, som vejer omkring 600 kg, og det er dette store dyrs lemmer, der kommer til at gnide mod topdugens overflade. Det er noget helt andet end når vi gnider vores kno frem og tilbage. På trods af det, er vores kno det bedste bud på at teste top-dugen. Nogle top-duge er forholdsvis ru, når de bliver lagt, denne ruhed vil dog blive mindre med tiden, da gødning og strøelse vil tage toppen af ruheden, men man skal stadig holde sig langt væk fra en ru top-dug.

Når man vælger top-dug, vælger man også, hvor meget man vil strø. Hvis man vælger enten gummi eller en grov-vævet top-dug, skal man strø mindst 500 g om dagen, gerne mere, for at undgå slid på køerne.

De fleste bedrifter skraber kun ned i sengebåsene, når køerne samles til malkning. Det er dejligt for de køer, der ligger ned, og som dermed ikke bliver forstyrret, men der er også en større sandsynlighed for, at der forekommer mælkespild mm. Derfor bliver man nødt til at strø rigeligt, for at køerne ikke bliver beskidte.

Hvis overdugen er for glat og stram, vil koen skride. Det handler derfor om fleksibilitet og elasticitet af madrassen, så koen kan træde dybt nok ned til at stå fast.

En anden vigtig ting at overveje, når man vælger top-dug er, hvor let den er at skrabe ned fra. Det er altid nemmere at skrabe ned med en top-dug, der har en helt plan overflade som fx gummi, men i denne test, var landmændene i store træk glade for deres valg af top-dug, og de fandt dem alle nemme at arbejde med. Deres erfaringer byggede, som de selv sagde, også på

nogle madrasser "som var slidte og med huller, så forskellene var ikke sammenlignelige".

STRØELSE

Sengebåse med måtter eller madrasser skal dagligt strøs med mindst 500 g tør strøelse/

bås/dag. Strøelsen kan bestå af snittet halm eller savsmuld. Det er vigtigt, at strøelsen ikke er for groft snittet, da det kan virke "skærende" på lemmerne, og derved opstår der lettere slid på lemmerne.

Hvis man vælger en topdug, der er glat på overfladen, kan strøelsesmaterialet glide af, men det kan man forhindre ved at blande lidt foderkridt i.

HVAD SKAL MAN VÆRE OPMÆRKSOM PÅ

- Tykkelsen af madrassen, den må ikke være under 50 mm (hellere 60 mm)
- Blødheden må ikke være under 260 - 300 kg/m³. Dette tal er et udtryk for volumen af skum/ latex, hvilket giver et udtryk for, hvor bløde madrasserne er, og hvor gode de er til ikke at falde sammen.
- Topdugen må ikke kunne slide på kørerne.
- Topdugen skal strammes helt op, når den monteres. Når kørerne begynder at bruge den, vil den give sig lidt, og hvis den ikke er strammet nok op, vil det give en løs top dug, som giver buler, og det er træls at skrabe ned i.

HVORDAN KLAREDE MADRASSERNE SIG?

Nedenfor ses en oversigt over de madrasser, der har været med i testen - hvordan kørerne, landmanden og konsulenten synes om dem. Derudover kan man se prisen på madrasserne, denne pris er vejledende og for en sengebås på 125 cm uden montage.

DAN EGTVED

COMBI MADRAS MED CS WAXED COVER FRA PROMAT INC.

Denne madras består af en latexmåtte, som er 50 mm tyk. Styrken og vægtfylden er 300 kg/m³. For at sikre, at der ikke trænger væsker ind i latexmåtten, pakkes den ind i en plastfolie på 10µ.

Combi madras har ændrede tæthed fra 300 kg/m³ til 260 kg/m³ og den leverer også den i en version med 80 mm højt skum. Dog er denne type ikke testet i denne afprøvning.

Den gule topdug er velkendt for dens evaporative egenskaber, som øger afledningen af koens egen varme. Dette betyder, at lejet er mere tørt, og dermed også behageligt for koen at ligge på.

Køernes vurdering: God madras til køerne - de kommer let op og ned i madrasserne og står godt fast.

Landmandens vurdering: Top-dugen er meget elastisk og giver sig med tiden, hvilket betyder, at der dannes vulker, som gør det svært at skrabe ned. Det var den eneste ulempe.

Konsulentens vurdering: Madrassen er middel blød, køerne træder godt ned i den, men top-dugen er for elastisk og giver vulker, hvilket gør den svær at arbejde med. Overfladen er glat ved forekomsten af mælkespild.

Pris: 1200 kr. excl. montage

COMBI MADRAS MED TENCATES NICOLON TOPDUG

Denne madras består af en latexmåtte, som er 50 mm tyk. Styrken og vægtfylden er 300 kg/m³. For at sikre, at der ikke trænger væsker ind i latexmåtten, pakkes denne ind i en plastfolie på 100µ.

Combi madras har ændrede tætheden fra 300 kg/m³ til 260 kg/m³ og den leverer også den i en version med 80 mm højt skum. Dog er denne type ikke testet i denne afprøvning.

Topdugen er en polypropylen vævning, som har vist sin holdbarhed i over 10 år. Den tætte undersidebelægning er ligeledes udført i polypropylen.

Topdugens kanter, som bukkes ind under latexmåtten, er ikke undersidebeklædt. Dette sikrer en ombukning, hvor dugen ikke krakelerer som følge af utallige klovaftsæt.

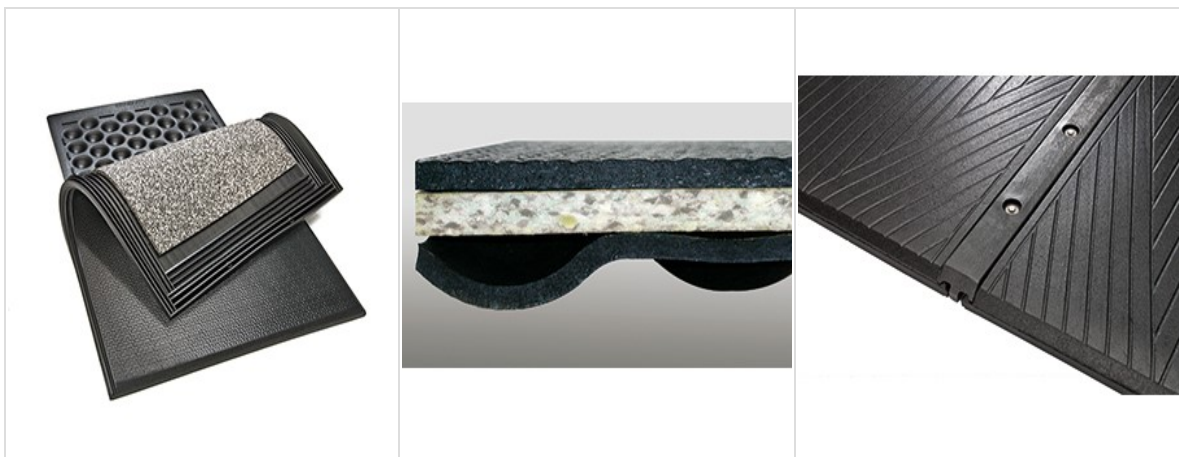
Køernes vurdering: Køerne var meget tilpas med madrasserne, de var skridsikre og køerne kom let op og ned på dem.

Landmandens vurdering: Madrassene var meget nemme at rengøre. Nogle var dog bekymrede over listerne ved samlingerne.

Konsulentens vurdering: God madras, men den måtte gerne have været mere blød, der er ikke helt nok underlag til, at det former sig efter køerne. Top-dugen var ru, men den havde ligget i staldene i en periode og var blevet fyldt op med strøelse mm, så der var ingen slid på køerne.

Pris: 968,75 kr excl. montage

KEW PLUS

Denne madras er en tre lags kombinationen – gummi, skum, gummi. Madrassen er ca. 60 mm tyk. Gummiundermåtte giver blødhed og skumlaget, der er pakket ind mellem to gummilag, giver yderligere liggekomfort for køerne. Med et fornuftigt strøelsesniveau er den elastiske overflade behagelig og hudvenlig. Køerne træder godt ned i madrassen og står rigtig godt fast, både når de skal op og ned.

Køernes vurdering: Køerne lægger sig uproblematisk i sengene og står godt fast. Hvis der er tilstrækkeligt med strøelse, bliver madrasserne ikke glatte.

Landmandens vurdering: Meget nemme at rengøre på grund af overfladen. Ingen

reklamationer på madrasserne selv efter mange år.

Konsulentens vurdering: Rigtig god madras, bestemt anbefalelsesværdig, dog skal der strøs godt, da de kan blive glatte ved mælkespild mm. Ulempen er prisen.

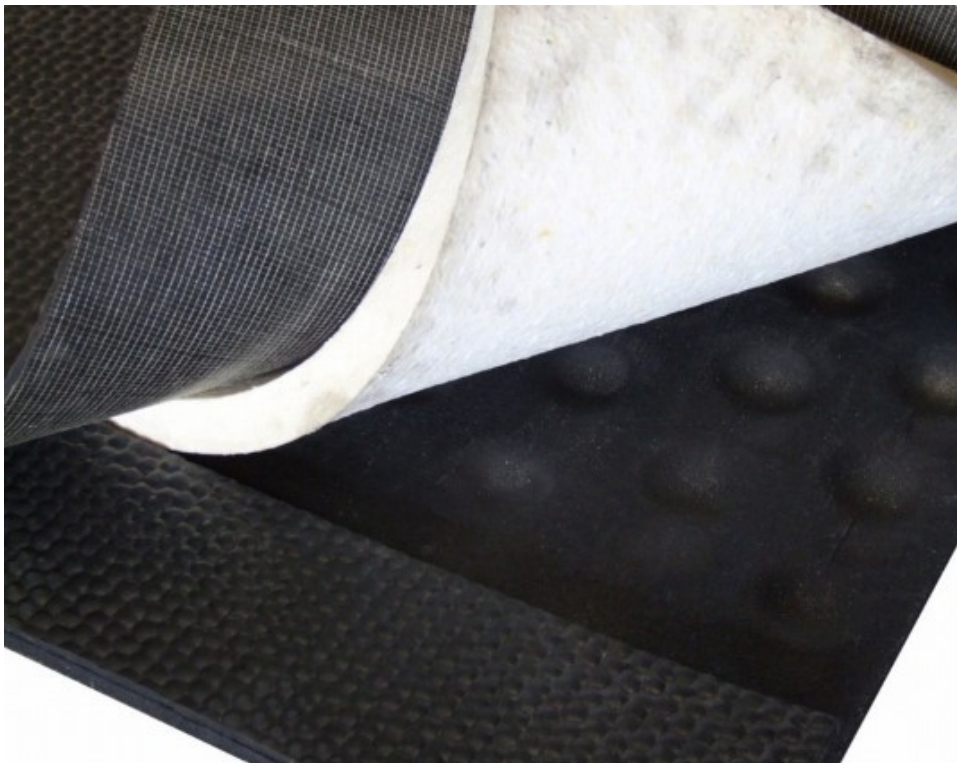
Pris: 1985 excl. montage

JYDEN BUR

UNICUP

Denne madras er også en tre-lags kombination bestående af en gummimåtte med 8 mm. gummitopdug + 45 mm. latex og 25 mm UniCup (æggebakkerne).

Denne madras er rigtig blød og behagelig at ligge på. Den er god for køerne, de træder langt ned i den, og dermed sikrer overfladen, at den er skridsikker, når de rejser sig eller lægger sig ned.

Køernes vurdering: De lægger sig uproblematisk i sengene, og står godt fast. Hvis der er tilstrækkeligt med strøelse, bliver madrasserne ikke glatte.

Landmandens vurdering: Meget nemme og rengøre på grund af overfladen, ingen

reklamationer på madrassen selv efter mange år.

Konsulentens vurdering: Rigtig god madras, bestemt anbefalelsesværdig, dog skal der strøs godt, da de kan blive glatte ved mælkespild mm.

Pris: Ring for tilbud.

STALDMÆLGERNE

AQUASTAR

Denne madras består af en 35 mm. latexunderlag, som går helt ud til bagkanten. Madrassen har en tæthed på 300 kg./m³, dækket af den innovative Aqua top, hvilket er en 3,5 mm. topdug indeholdende en vandlomme. Tykkelsen på topdugen, når der er kommet vand i, er ca. 40 mm. Vand-topdugen leveres uden samlinger. Vandmadrassen funktion er at vandet former sig rundt om/understøtter koen, og undgår derved trykpunkter (blodcirkulation). Selve topdugen er en gummi-topdug med et bølgeformet mønster.

Køernes vurdering: Køerne stod rigtig godt fast, og de rejste og lagde sig ubesværet.

Landmandens vurdering: Den var rigtig nem at arbejde med, og landmændene var meget begejstrede omkring vandmadrassen og køernes komfort.

Konsulentens vurdering: Gode madrasser med gode egenskaber i form af lægge- og rejse sig adfærd. Der var ingen slid på køerne, og overfladen på top-dugen gjorde den meget nem at arbejde med.

Pris: Prisen er incl. Aquaboard vandbryststop **1395 kr. excl. montage.**

Latexmadras med 4 mm. topdug

Denne madras fås i forskellige tykkelser af latexmadrassen, I denne test blev der både set på

50 mm og 80 mm latexunderlag. Underlaget har en tæthed på 300 kg./m³, og er dækket af en 4 mm. topdug fremstillet i naturgummi med indvævet tekstilforstærkning. Der er et bølgemøster i top-dugen.

Madrassen med 50 mm latexunderlag:

Køernes vurdering: Køerne var meget tilpas med madrasserne, de var skridsikre og køerne kom let op og ned på madrasserne.

Landmandens vurdering: Madrassene var meget nemme at rengøre. Nogle var dog bekymrede over, om underlaget blev glat og mistede strukturen med tiden.

Konsulentens vurdering: God madras, men måtte gerne have været mere blød, ikke helt nok underlag til, at det formede sig efter køerne.

Pris: 1125 kr. excl. montage.

Madrassen med 80 mm latexunderlag:

Køernes vurdering: Alle køer lå ned. Køerne var meget glade for dette valg, de sank godt ned med klovene i madrassen og rejste og lagde sig helt uden besvær.

Landmandens vurdering: Madrassene var meget nemme at rengøre, og de var meget tilfredse med valget af madrassen.

Konsulentens vurdering: Fantastisk madras, meget blød, og ingen slidt på køerne, klart anbefalingsværdig.

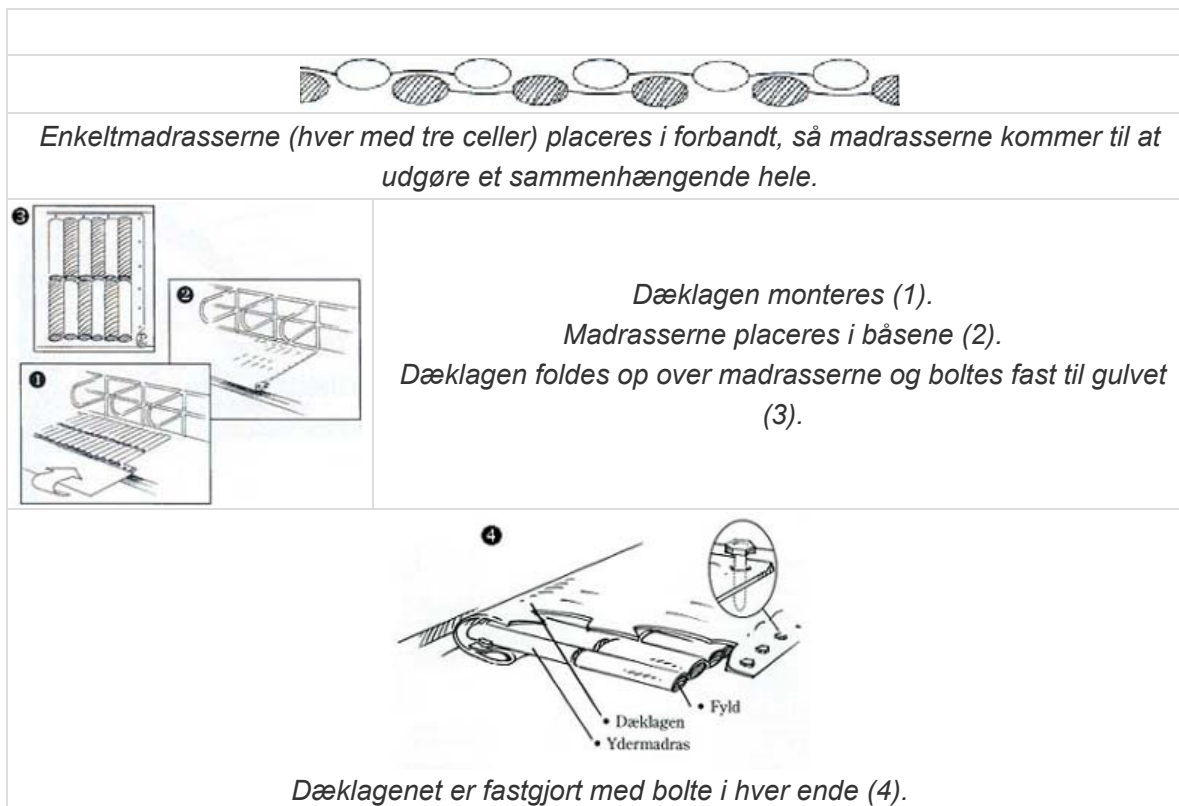
Pris: 1531 kr. excl. montage.

ERRI COMFORT

New Generation med Airtexdug.

Denne madras består af fire kanaliserede poser, som hver er fyldt med skum. Nærmere bestemt polyethylen. Polyethylen er lukkede celler, hvilket vil sige, at det suger ikke fugt, men fortrænger fugt. Enkeltmadrasserne placeres i forbandt, så madrasserne kommer til at udgøre et sammenhængende hele. Den er ca. 15 cm høj uden topdug, når den monteres. Der går et halvt års tid, så har koen presset materialet lidt sammen i midten af båsen, fordi at madrassen former sig efter køerne. Formen på båsen, gør samtidig, at madrassen er god til at holde på strøelsen. Erri- Comfort anbefaler at man bruger 100 gram snittet halm om dagen, for at holde overfladen helt tør. Topdugen er Airtexdugen - den er gennemtrængelig, lavet af polypropylen

og er 6,19 mm tyk. Airtex dugen, er skånsom og burde ikke kunne påføre kørne skader på haserne, hvis der bruges strøelse i båsene

Kørnes vurdering: Kørne er meget glade for den, de ligger sig let ned og rejser sig igen uden problemer, de står godt fast i madrassen.

Landmandens vurdering: Madrassen blev hurtig meget ujævn, og derved er den lidt svær at skrabe ned i, men den tørrer hurtig og giver kørne en rigtig god komfort.

Konsulentens vurdering: Det er dejligt bløde madrasser, som samtidig er meget velstrøede. Madrasserne tørrer let, hvilket betyder, at kørne er meget rene. Der er enkelte køer med slid på haserne. Topdugen er rigtig god, og det eneste lidt negative ved denne madras er, at den er meget ujævn og dermed lidt træls at arbejde med.

Pris: 937,50 kr. pr. sengebås excl. montering.

KONKLUSION PÅ TESTEN

Alle madrasserne ville landmændene købe igen, og de var alle sammen meget tilfredse med deres køb. Som konsulent vurderede jeg nogle madrasser til at være bedre og blødere end andre, men dertil kommer også en vurdering af prisen. Der var prisleje i tre kategorier 1500 og over, 1200-1400 kr. og 950-1125 kr. Derfor vil det være en vurdering fra landmandens side, hvor meget man ville investere i madrasserne. Som konsulent var der ikke nogle af de madrasser, der er med i testen, som jeg ville fravælge. Men der var nogle af madrasserne, der gjorde et større indtryk på mig end andre. 80mm latex fra staldmælgerne, Unicap fra Jyden og Kew plus fra Dan Egtved var utroligt dejlige madrasser. Aquastar fra staldmælgerne var bestemt også en

god madras, men den slog ikke de andre tre. De tre madrasser med ca. 50 mm højde af latex (Combi Madras med Tencates Nicolon topdug eller CS Waxed Cover fra Promat Inc. fra Dan Egtved, Latexmadras med 4 mm. topdug fra Staldmælgerne) er meget ens i blødhed. Tencates Nicolon topdug er noget billigere end de andre to, og prismæssigt burde den sammenlignes med New Generation med Airtexdug fra Erri Comfort. De to billigste madrasser har hver deres små minusser, Tencates Nicolon topdug viste lidt svagheder omkring montering med lister mm., og New Generation med Airtexdug blev ujævn efter få måneders brug, men denne madras er meget rar for køerne at opholde sig på.
